
MONOGRAFIE PRAWNICZE

ZAKRES SWOBODY UMÓW
W SPÓŁKACH
HANDLOWYCH

MONIKA TARSKA

Wydawnictwo C. H. Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

MONIKA TARSKA • ZAKRES SWOBODY UMÓW
W SPÓŁKACH HANDLOWYCH

Polecamy nasze publikacje z tej serii:

Lavinia Brâncuși

WZÓR WSPÓLNOTOWY I JEGO ZAKRES OCHRONY

Rafał Sikorski

**FUNKCJONOWANIE ZASOBÓW PATENTOWYCH W PRAWIE
KONKURENCJI UNII EUROPEJSKIEJ**

Agata Harast

**POSTĘPOWANIE W SPRAWIE EUROPEJSKIEGO
NAKAZU ZAPŁATY**

Berenika Kaczmarek-Templin

**DOWÓD Z DOKUMENTU ELEKTRONICZNEGO
W PROCESIE CYWILNYM**

Marek Zalisko

**INSTRUMENTY PRAWNE W OBSZARZE WSPÓŁPRACY
SĄDOWEJ W SPRAWACH CYWILNYCH I HANDLOWYCH
UNII EUROPEJSKIEJ**

Arkadiusz Michalak

**INTERES PUBLICZNY I JEGO ODDZIAŁYWANIE
NA POWSTANIE, TREŚĆ I WYKONYWANIE PRAW
WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

[Kup książkę](#)

ZAKRES SWOBODY UMÓW W SPÓŁKACH HANDLOWYCH

MONIKA TARSKA

WYDAWNICTWO C. H. BECK
WARSZAWA 2012

[Kup książkę](#)

Redakcja: Karolina Bloch

© **Wydawnictwo C. H. Beck 2012**

Wydawnictwo C. H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Marta Świerk
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-4414-0

ISBN e-book 978-83-255-4415-7

[Kup książkę](#)

Spis treści

Wykaz skrótów	XI
Bibliografia	XXI
Wstęp	1
Część I. Istota i granice swobody umów w prawie spółek handlowych	11
Rozdział I. Autonomia woli stron i swoboda umów w polskim prawie cywilnym	13
§ 1. Zasada swobody umów jako kompetencja generalna	13
1. Regulacja swobody umów w Kodeksie cywilnym	13
A. Uwagi wprowadzające	13
B. Zasada swobody umów a zasada autonomii woli w prawie cywilnym	16
C. Autonomia woli i swoboda umów w Konstytucji RP i Kodeksie cywilnym	20
2. Zakres zastosowania zasady swobody umów	32
A. Stosowanie zasady swobody kontraktowej do umów obligacyjnych	33
B. Stosowanie zasady swobody kontraktowej do innych niż umowa czynności prawnych	37
C. Treść i cel umowy	40
§ 2. Granice swobody umów według art. 353 ¹ KC	43
1. Uwagi wstępne	43
2. Ustawa	45
A. Pojęcie ustawy	45
B. Przedmiot ograniczenia ustawowego	50
C. Pojęcie „sprzeciwiania się ustawie”	58
3. Zasady współżycia społecznego	59
A. Zasady współżycia społecznego a moralność	59
B. Rodzaje norm moralnych ujmowanych jako zasady współżycia społecznego	62
C. Zasady współżycia społecznego a sprawiedliwość	65
D. Zasady współżycia społecznego a normy prawne	69
E. Zasady współżycia społecznego a normy obyczajowe	71
F. Zasady współżycia społecznego a dobre obyczaje	72

G. Zasady współzycia społecznego jako klauzula generalna	77
H. Zasady współzycia społecznego jako ograniczenie swobody kontraktowej	80
4. Właściwość (natura) stosunku prawnego	81
5. Skutki naruszenia przez strony umowy granic wskazanych w art. 353 ¹ KC	88
Rozdział II. Regulacja swobody kontraktowej w Kodeksie spółek handlowych	91
§ 1. Podstawa stosowania zasady swobody umów do umowy spółki handlowej	91
§ 2. Ograniczenia stosowania zasady swobody umów w spółkach handlowych	95
1. Ograniczenia wyznaczone przez ustawę	95
A. Podstawowy reżim prawny	95
B. Spółki atypowe	98
C. Spółki o szczególnym reżimie ustawowym	101
D. Prawodawstwo unijne	106
2. Ograniczenia wyznaczone przez naturę (właściwość) stosunku prawnego spółki	112
3. Ograniczenia wyznaczone przez inne czynniki	127
A. Zasady współzycia społecznego	127
B. Dobre obyczaje	134
C. Społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa	140
D. Ustalone zwyczaje	141
E. Klauzula „porządku publicznego”	143
F. Zbiory zasad etyki	144
Rozdział III. Swoboda umów w prawie spółek wybranych państw europejskich	149
§ 1. Wolność umów w prawie francuskim	149
1. Zasada swobody kontraktowej we francuskim prawie cywilnym	149
2. Swoboda kontraktowa we francuskim prawie spółek	150
3. Umowa spółki a regulacje wewnętrzne	154
4. Zakres swobody kontraktowej w poszczególnych typach spółek handlowych	155
A. Uwagi wprowadzające	155
B. Spółki osobowe	158
C. Spółki kapitałowe	162
D. Konkluzje	169
§ 2. Wolność umów w prawie niemieckim	170
1. Zasada swobody kontraktowej w niemieckim prawie cywilnym	170
2. Swoboda kontraktowa w niemieckim prawie spółek	171
A. Uwagi wprowadzające	171

B. Spółki osobowe	174
C. Spółki kapitałowe	176
D. Konkluzje	183
§ 3. Wolność umów w prawie brytyjskim	183
1. Zasada swobody kontraktowej w brytyjskim prawie cywilnym	183
2. Swoboda kontraktowa w brytyjskim prawie spółek	187
Część II. Zakres swobody umów w osobowych spółkach handlowych	199
Rozdział I. Zakres swobody kontraktowej stron umowy spółki jawnej	201
§ 1. Uwagi wprowadzające	201
§ 2. Reprezentacja spółki	205
§ 3. Prowadzenie spraw (zarząd) spółki	212
1. Podmiotowe ukształtowanie prawa prowadzenia spraw spółki	213
2. Przedmiotowe ukształtowanie prawa prowadzenia spraw spółki ...	215
3. Pozbawienie wspólnika prawa lub zwolnienie z obowiązku prowadzenia spraw spółki	223
4. Umowne ukształtowanie zakazu konkurencji	227
§ 4. Podział zysków	228
§ 5. Zmiana umowy spółki	235
§ 6. Przeniesienie ogółu praw i obowiązków w spółce	246
§ 7. Likwidacja spraw spółki	261
Rozdział II. Zakres swobody umów w spółce partnerskiej, komandytowej i komandytowo-akcyjnej	275
§ 1. Uwagi wprowadzające	275
§ 2. Zakres swobody kontraktowej stron umowy spółki partnerskiej	278
1. Stosowanie do stosunku prawnego spółki partnerskiej przepisów o spółce jawnej	278
2. Zagadnienia szczegółowe	284
A. Zakres umownego ukształtowania zarządzania spółką	284
B. Modyfikacja odpowiedzialności partnerów za zobowiązania spółki	291
C. Określenie wolnego zawodu w umowie spółki	298
D. Postanowienia umowy spółki dotyczące uprawnień zawodowych uczestników spółki	305
§ 3. Zakres swobody kontraktowej stron umowy spółki komandytowej ..	310
1. Ustalenie skutków prawnych odpowiedniego stosowania przepisów o spółce jawnej do stosunku prawnego spółki komandytowej	310
2. Zagadnienia szczegółowe	317
A. Umowne określenie granic (dolnej i górnej) wysokości sumy komandytowej oraz wkładów komandytariuszy	317

B. Zakres swobody stron umowy spółki w określeniu statusu komandytariusza w zakresie prowadzenia spraw spółki i jej reprezentacji	324
C. Umowne określenie reguł podziału zysku i pokrycia straty	328
D. Zakres swobody stron umowy spółki w określeniu stosunków korporacyjnych i majątkowych w spółce w razie śmierci wspólnika	333
§ 4. Zakres swobody kontraktowej stron umowy spółki komandytowo-akcyjnej w kształtowaniu postanowień statutu spółki	343
1. Uwagi wstępne	343
2. Odpowiednie zastosowanie przepisów o spółce jawnej	347
3. Zastosowanie do statutu spółki komandytowo-akcyjnej art. 304 § 3 i 4 KSH	351
4. Analiza pozycji prawnej komplementariusza i akcjonariusza w spółce komandytowo-akcyjnej	353
A. Regulacja statutowa zmiany statusu prawnego uczestników spółki oraz zmian składu osobowego spółki	353
B. Określenie w statucie przyczyn rozwiązania spółki oraz prawa wypowiedzenia umowy spółki przez komplementariusza	366
Część III. Zakres swobody umów w spółkach kapitałowych	375
Rozdział I. Zakres swobody kontraktowej w spółce z o.o.	377
§ 1. Regulacja prawna swobody kontraktowej w spółce z o.o.	377
§ 2. Elementy struktury prawnej spółki z o.o. podlegające określeniu w umowie spółki	389
1. Kapitał zakładowy i system udziałów w spółce	389
2. Ukształtowanie organu zarządzającego i zasad reprezentacji w spółce	400
3. Prawa wspólników do szczególnych korzyści; rodzaje i granice uprzywilejowań udziałów w spółce	409
4. Rodzaje i granice dodatkowych obowiązków wspólników	419
5. Określenie w umowie spółki skutków prawnych śmierci wspólnika	424
§ 3. Inne zagadnienia podlegające określeniu w umowie spółki z o.o.	429
1. Dopłaty	429
2. Ograniczenie zbycia i obciążenia udziału	433
3. Podział zysków w spółce	438
4. Umorzenie udziału	445
5. Określenie zakresu kompetencji zgromadzenia wspólników	456
6. Organizacja i zasady funkcjonowania zgromadzenia wspólników	462
Rozdział II. Zakres swobody kontraktowej w spółce akcyjnej	469
§ 1. Regulacja zakresu swobody kontraktowej w kształtowaniu postanowień statutu spółki akcyjnej w art. 304 § 3 i 4 KSH	469

§ 2. Elementy struktury prawnej spółki akcyjnej podlegające określeniu w statucie	480
1. Organizacja i zasady funkcjonowania walnego zgromadzenia akcjonariuszy	480
2. Dopuszczalny zakres ukształtowania w statucie prawa głosu	493
3. Ukształtowanie w statucie pozycji rady nadzorczej	502
§ 3. Inne zagadnienia	514
1. Pozastatutowe porozumienia (umowy) akcjonariuszy	514
2. Regulaminy zarządu i rady nadzorczej a statut spółki	522
3. Problem stosowania w spółce akcyjnej na mocy postanowień statutu rozwiązań prawnych właściwych dla spółki z o.o.	527
A. Prawo indywidualnej kontroli	527
B. Dopłaty	532
C. Ograniczenie lub wyłączenie dziedziczenia akcji	536
4. „Złota akcja”	538
Uwagi końcowe	549
Indeks rzeczowy	571

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

AktG	niemiecka ustawa o spółkach akcyjnych z 1965 r.
BGB	Kodeks cywilny niemiecki z 18.8.1896 r. (<i>Bürgerliches Gesetzbuch</i>)
DorPodU	ustawa z 5.7.1996 r. o doradztwie podatkowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2011 r. Nr 41, poz. 213)
DziałUbezpU	ustawa z 22.5.2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 ze zm.)
fr.C.civ.	Kodeks cywilny francuski z 21.3.1804 r. (<i>Code civil</i>)
fr.C.Com.	Kodeks handlowy francuski z 17.9.2000 r. (<i>Code de commerce</i>)
FundEmertU	ustawa z 28.8.1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 34, poz. 189 ze zm.)
FundInwU	ustawa z 27.5.2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz.U. Nr 146, poz. 1546 ze zm.)
GieldTowU	ustawa z 26.10.2000 r. o giełdach towarowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 48, poz. 284 ze zm.)
GospKomU	ustawa z 20.12.1996 r. o gospodarce komunalnej (tekst jedn.: Dz.U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236)
HGB	Kodeks handlowy niemiecki z 10.5.1987 r. (<i>Handels-gesetzbuch</i>)
KC	ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
KH	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.6.1934 r. – Kodeks handlowy (Dz.U. Nr 57, poz. 502 ze zm.)
KK	ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
KomPrywU	ustawa z 30.8.1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (tekst jedn.: Dz.U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1397 ze zm.)
Konstytucja RP	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
KP	ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz.U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 ze zm.)
KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296 ze zm.)

Wykaz skrótów

KRO	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn.: Dz.U. z 2012 r. poz. 788)
KRSU	ustawa z 20.8.1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (tekst jedn.: Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 ze zm.)
KSH	ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.)
KZ	rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z 27.10.1933 r. – Kodeks zobowiązań (Dz.U. Nr 82, poz. 598 ze zm.)
NFIU	ustawa z 30.4.1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz.U. Nr 44, poz. 202 ze zm.)
NPrRynU	ustawa z 23.8.2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. Nr 171, poz. 1206 ze zm.)
ObrIFinU	ustawa z 29.7.2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384 ze zm.)
OchrKonkurU	ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.)
OfPublU	ustawa z 29.7.2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2009 r. Nr 185, poz. 1439 ze zm.)
PodFizPrU	ustawa z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.)
PodOsPrU	ustawa z 15.2.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397 ze zm.)
PPU	ustawa z 25.9.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2002 r. Nr 112, poz. 981 ze zm.)
PrAdw	ustawa z 26.5.1982 r. – Prawo o adwokaturze (tekst jedn.: Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.)
PrBank	ustawa z 29.8.1997 r. – Prawo bankowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665 ze zm.)
PrNot	ustawa z 14.2.1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn.: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.)
PrUpNaprz	ustawa z 28.2.2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz.U. z 2012 r. poz. 1112)
PrWiPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117 ze zm.)
RachunkU	ustawa z 29.9.1994 r. o rachunkowości (tekst jedn.: Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.)
RadioTelU	ustawy z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (tekst jedn.: Dz.U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226 ze zm.)
RadPrU	ustawa z 6.7.1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.)

Wykaz skrótów

RzeczPatentU	ustawa z 11.4.2001 r. o rzecznikach patentowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925)
SEU	ustawa z 4.3.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (Dz.U. Nr 62, poz. 551 ze zm.)
StatutSE	rozporządzenie Rady Nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz.Urz. L 2001.294.1)
SwobGospU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447 ze zm.)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2)
WolontariatU	ustawa z 24.4.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn.: Dz.U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 ze zm.)
ZNKU	ustawa z 16.4.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn.: Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503 ze zm.)

2. Organy orzekające

BGH	Bundesgerichtshof (Niemcy)
CA	Cour d'Appel (Francja)
Cass. civ.	Cour de Cassation, chambre civile (Francja)
Cass. com.	Cour de Cassation, chambre commerciale (Francja)
ETS	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	Sąd Apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
SW	Sąd Wojewódzki
TK	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	Wojewódzki Sąd Administracyjny

3. Czasopisma, publikatory

AUWr	Acta Universitatis Wratislaviensis
BGHZ	Entscheidungen des Bundesgerichtshofes in Zivilsachen
BSN	Biuletyn Sądu Najwyższego
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
MoP	Monitor Prawniczy
MoPod	Monitor Podatkowy
OG	Orzecznictwo Gospodarcze

Wykaz skrótów

OSA	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSG	Orzecznictwo Sądów Gospodarczych
OSN	Zbiór Orzeczeń Sądu Najwyższego. Orzeczenia Izby Cywilnej (w latach 1933–1952), Orzecznictwo Sądu Najwyższego (w latach 1953–1961: Izby Cywilnej i Izby Karnej, w roku 1962: Izby Cywilnej, w latach 1963–1981: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w latach 1982–1989: Izby Cywilnej i Administracyjnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w latach 1990–1994: Izby Cywilnej oraz Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w 1995 roku: Izby Cywilnej)
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich – Orzecznictwo Sądów Polskich (w latach 1921–1939), Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych (w latach 1957–1989), Orzecznictwo Sądów Polskich (od 1990 roku)
OTK	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
OTK-A	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – Seria A
PB	Prawo Bankowe
PiP	Państwo i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
PG	Prawo Gospodarcze
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
Pr. Sp.	Prawo Spółek
PS	Przegląd Sądowy
RGZ	Entscheidungen des Reichsgerichts in Zivilsachen
Rej.	Rejent
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny
SP	Studia Prawnicze
SPP	Studia Prawa Prywatnego
Wok.	Wokanda

4. Piśmiennictwo

<i>Allerhand</i> , Komentarz KH	<i>M. Allerhand</i> , Kodeks handlowy. Komentarz, Bielsko-Biała 1998
<i>Bieniak</i> i inni, Komentarz KSH	<i>J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, R. Zawłocki</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2011
<i>Czachórski</i> , 1976 (1986)	<i>W. Czachórski</i> , Zobowiązania. Zarys wykładu, Warszawa 1976, 1986

<i>Czachórski</i> , 1994 (1995, 2002, 2004)	<i>W. Czachórski</i> , Zobowiązania. Zarys wykładu (opracowanie: <i>A. Brzozowski, M. Saffjan, E. Skowrońska-Bocian</i>), Warszawa 1994, 1995, 2002, 2004
<i>Dziurzyński, Fenichel, Honzatko</i> , Komentarz KH	<i>T. Dziurzyński, Z. Fenichel, M. Honzatko</i> , Kodeks handlowy. Komentarz, Łódź 1996
Europejskie prawo spółek, t [...]	Europejskie prawo spółek (red. <i>M. Cejmer, J. Napierała, T. Sójka</i>), t. I, Instytucje prawne dyrektywy kapitałowej, Kraków 2004; t. II, Instytucje prawne dyrektywy kapitałowej, cz. 2, Karków 2005; t. III, <i>Corporate governance</i> , Warszawa 2006; t. IV, Spółki zagraniczne w Polsce, Warszawa 2008
<i>Gniewek</i> , Komentarz KC, 2006 (2011)	Kodeks cywilny. Komentarz (red. <i>E. Gniewek</i>), Warszawa 2006, 2011
<i>Gniewek</i> , Komentarz KC, t. [...], 2004	Kodeks cywilny. Komentarz, t. I i II (red. <i>E. Gniewek</i>), Warszawa 2004
<i>Jacyszyn, Krześ, Marszałkowska-Krześ</i> , Komentarz KSH	<i>J. Jacyszyn, S. Krześ, E. Marszałkowska-Krześ</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo, Warszawa 2001
<i>Kidyba</i> , Komentarz KSH, t. [...]	<i>A. Kidyba</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. I i II, Kraków 2002, 2004, 2007, 2011
<i>Kidyba</i> , Spółka z o.o., 2001 (2002)	<i>A. Kidyba</i> , Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, Warszawa 2001, 2002
Komentarz do KC, Ks. [], t. []	Komentarz do Kodeksu cywilnego. Księga pierwsza, Część ogólna (<i>S. Dmowski, S. Rudnicki</i>), Warszawa 2004; Księga trzecia, Zobowiązania (red. <i>G. Bieniek</i>), t. I i II, Warszawa 2003
Komentarz do KSH, t. 1, 2001	<i>R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski, J. P. Naworski, K. Strzelczyk</i> , Komentarz do kodeksu spółek handlowych. Spółki osobowe (red. <i>R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski</i>), Warszawa 2001
Komentarz do KSH, t. 1, 2011	<i>J. P. Naworski, R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski, K. Strzelczyk</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Tytuł I. Przepisy ogólne, Tytuł II. Spółki osobowe, t. 1 (red. <i>T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz</i>), Warszawa 2011

Komentarz do KSH, t. 2, 2011	<i>J. P. Naworski, R. Potrzeszcz, J. Rodziejewicz, T. Siemiątkowski, K. Strzelczyk</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tytuł III. Spółki kapitałowe. Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (red. <i>T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz</i>), Warszawa 2011
Komentarz do KSH, t. 3, 2003	<i>J. P. Naworski, K. Strzelczyk, J. Raglewski, T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz</i> , Komentarz do kodeksu spółek handlowych. Spółka akcyjna i przepisy karne (red. <i>R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski</i>) Warszawa 2003
Komentarz KC, t. [...]	Kodeks cywilny. Komentarz (red. <i>K. Pietrzykowski</i>), t. I, Warszawa 1997, 2002, 2004; t. II, Warszawa 2011
Komentarz KH, t. [...]	<i>S. Sołtysiński, A. Szajkowski, J. Szwaja</i> , Kodeks handlowy. Komentarz, t. I, Warszawa 1997; t. II, Warszawa 1998
Komentarz KSH, t. [...]	<i>S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. I, Warszawa 2001, 2006; t. II, Warszawa 2002, 2005 (w składzie: <i>S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, M. Tarska</i>); t. III, Warszawa 2003, 2008; Suplement do t. I-IV, Warszawa 2010
<i>Kruczalak</i> , Komentarz KH	<i>J. Frąckowiak, A. Kidyba, K. Kruczalak, W. Pyziół, I. Weiss</i> , Kodeks handlowy. Komentarz (red. <i>K. Kruczalak</i>), Warszawa 1998
<i>Kruczalak</i> , Komentarz KSH ...	<i>J. Frąckowiak, A. Kidyba, K. Kruczalak, W. Opalski, W. Popiołek, W. Pyziół</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz (red. <i>K. Kruczalak</i>), Warszawa 2001
Lamy 1990, 1996	<i>J. Mestre, S. Faye</i> , Lamy Sociétés commerciales 1990, 1996
<i>Litwińska-Werner</i> , Komentarz KSH, 2002 (2005, 2007)	<i>M. Litwińska-Werner</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2002, 2005, 2007
<i>Pabis</i> , Spółka z o.o., 2004 (2006)	<i>R. Pabis</i> , Spółka z o.o. Komentarz, Warszawa 2004, 2006
<i>Pyziół, Szumański, Weiss</i> , Prawo spółek, 2002 (2004)	<i>W. Pyziół, A. Szumański, I. Weiss</i> , Prawo spółek, Bydgoszcz-Kraków 2002, 2004
<i>Radwański</i> , Prawo cywilne, 1999 (2005)	<i>Z. Radwański</i> , Prawo cywilne – część ogólna. Warszawa 1999, 2005
<i>Radwański</i> , Zobowiązania, 1998 (2003)	<i>Z. Radwański</i> , Zobowiązania – część ogólna. Warszawa 1998, 2003

<i>Radwański, Olejniczak</i> , Zobowiązania, 2006 (2008) ...	<i>Z. Radwański, A. Olejniczak</i> , Zobowiązania – część ogólna, Warszawa 2006, 2008
<i>Rodzynkiewicz, Komentarz</i> KSH, 2005 (2009)	<i>M. Rodzynkiewicz</i> , Kodeks spółek handlowych. Komen- tarz, Warszawa 2005, 2009
<i>Strzępka, Komentarz</i> , 2003 (2009, 2012)	<i>P. Pinior, W. Popiołek, J. A. Strzępka, H. Urbańczyk, E. Zielińska</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo (red. <i>J. Strzępka</i>), Warszawa 2003; <i>P. Pinior, W. Popiołek, J. A. Strzępka, E. Zielińska</i> , Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Orzecznictwo (red. <i>J. A. Strzępka</i>), Warszawa 2009, 2012
<i>Strzępka, Zielińska</i> , <i>Popiołek, Witosz</i> , Komentarz KSH, 2001	<i>J. Strzępka, E. Zielińska, W. Popiołek, A. Witosz</i> , Kodeks Spółek Handlowych. Komentarz. Orzecznictwo, Warsza- wa 2001
System, t. [...]	System prawa cywilnego, t. I, Ossolineum 1974, 1985; t. III, cz. 1, Ossolineum 1981
System PrHandl, t. [...]	System Prawa Handlowego (red. naczelny <i>S. Włodyka</i>), t. 1, Prawo handlowe – część ogólna (red. <i>S. Włodyka</i>), Warszawa 2009; t. 2A, Prawo spółek handlowych (red. <i>S. Włodyka</i>), Warszawa 2007; t. 2B, Prawo spółek hand- lowych (red. <i>S. Włodyka</i>), Warszawa 2007; t. 5, Prawo umów handlowych (red. <i>S. Włodyka</i>), Warszawa 2006, 2011
System PrPryw, t. [...]	System Prawa Prywatnego (red. naczelny <i>Z. Radwański</i>), t. 1, Prawo cywilne – część ogólna (red. <i>M. Saffjan</i>), Warszawa 2007, 2012; t. 2, Prawo cywilne – część ogólna (red. <i>Z. Radwański</i>), Warszawa 2002, 2008; t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna (red. <i>E. Łętowska</i>), Warszawa 2006, 2012; t. 7, Prawo zobowiązań – część szczegółowa (red. <i>J. Rajskei</i>), Warszawa 2001, 2004, 2011; t. 9, Prawo zobowiązań – umowy nienazwa- ne (red. <i>W. J. Katner</i>), Warszawa 2010; t. 10, Prawo spadkowe (red. <i>B. Kordasiewicz</i>), Warszawa 2009; t. 16, Prawo spółek osobowych (red. <i>A. Szajkowski</i>), Warszawa 2008; t. 17A, Prawo spółek kapitałowych (red. <i>S. Sołtysiński</i>), Warszawa 2010; t. 17B, Prawo spółek kapitałowych (red. <i>S. Sołtysiński</i>), Warszawa 2010; t. 19, Prawo papierów wartościowych (red. <i>A. Szumański</i>), Warszawa 2006
<i>Szajkowski</i> , Prawo spółek, 1997 (2000, 2004)	<i>A. Szajkowski</i> , Prawo spółek handlowych, Warszawa 1997, 2000, 2004

<i>Szajkowski, Tarska</i> , Prawo spółek, 2004 (2005)	<i>A. Szajkowski, M. Tarska</i> , Prawo spółek handlowych, 2004, 2005
<i>Tarska</i> , Spółka z o.o.	<i>M. Tarska</i> , Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Istota. Ustrój. Funkcjonowanie, Warszawa 2003
<i>Włodyka</i> , Prawo spółek, 1996 ...	Prawo spółek (red. <i>S. Włodyka</i>), Warszawa 1996
<i>Wolter</i> , Prawo cywilne, 1986 ...	<i>A. Wolter</i> , Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, Warszawa 1986
<i>Wolter, Ignatowicz, Stefaniuk</i> , Prawo cywilne, 2001 (2003) ..	<i>A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk</i> , Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, Warszawa 2001, 2003

5. Inne skróty

apr.	aprobująca
art.	artykuł
cyt.	cytat, cytowana (-e, -y)
cz.	część
GPW	Giełda Papierów Wartościowych
itd.	i tak dalej
itp.	i temu podobne
KDPW	Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
kryt.	krytyczna
lit.	litera
m.in.	między innymi
MSiG	Monitor Sądowy i Gospodarczy
n.	następna (-e, -y)
Nb	numer brzegowy
NBP	Narodowy Bank Polski
np.	na przykład
Nr	numer
OHG	<i>offene Handelsgesellschaft</i> (spółka jawna)
orz.	orzeczenie
pkt.....	punkt
por.	porównaj
post.	postanowienie
poz.	pozycja
pr. zbior.	praca zbiorowa
publ.	publikowana (-e, -y)
r.	rok
red.	redakcja

Wykaz skrótów

rozdz.	rozdział
rozp.	rozporządzenie
s.	strona (-y)
SE	spółka europejska
t.	tom
tj.	to jest
tzn.	to znaczy
tzw.	tak zwana (-e, -y)
uchw.	uchwała
ust.	ustęp
uw.	uwaga (-i)
uzas.	uzasadnienie
w zw.	w związku
ze zm.	ze zmianami
zd.	zdanie
zm.	zmiana (-y)
zob.	zobacz